

*Кудлаєва Н.В.,**к. е. н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**Попова В.Д.,**к. е. н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича*

ПЕРЕОЦІНКА ВАРТОСТІ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЯК СКЛАДОВА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. У статті розглянуто проблематику наявної методики переоцінки основних засобів, проаналізовано окремі нормативні акти, що регламентують порядок переоцінки основних засобів суб'єктами господарювання. Акцентовано увагу на вплив результатів переоцінки на підвищення ефективності реалізації інвестиційних проектів. Запропоновано напрями подальшого вдосконалення методики переоцінки з урахуванням інфляційних процесів.

Ключові слова: основні засоби, переоцінка, ефективність, інвестиційна стратегія.

Постановка проблеми. Інвестиційна стратегія є процесом формування певної системи довгострокових цілей інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання та вибором найбільш ефективних шляхів їхнього досягнення за допомогою прогнозування умов здійснення такої діяльності з урахуванням кон'юнктури інвестиційного ринку та його окремих сегментів.

В Україні ринкові умови господарювання змінюються досить швидко, фінансова стійкість суб'єктів господарювання є досить низькою, а нормативно-законодавча база постійно змінюється, саме тому виникає необхідність забезпечення гнучкого підходу до формування інвестиційної стратегії. Одним із факторів впливу на побудову стратегії є переоцінка основних засобів, результати якої приводять до зміни вартості основних засобів, суми амортизаційних відрахувань, при цьому останні відносяться до власних джерел фінансування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розробку теоретичних основ та методологічних підходів до проблеми переоцінки основних засобів у контексті підвищення ефективності реалізації інвестиційних стратегій зробили провідні вітчизняні вчені-економісти, зокрема Л.В. Городянська [2], Г.В. Зубар [3], Л.Г. Ловінська [4], А.В. Озеран [7], Н.М. Озеран [7], О.Г. Радева [11].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте висвітлені ними результати досліджень щодо вдосконалення методики переоцінки основних засобів є недостатніми та потребують удосконалення й уточнення. Саме тому сьогодні питання переоцінки основних засобів, визначення граничних термінів їх експлуатації, формування капіталу в дооцінці як складової власного капіталу набуває все більшої актуальності та потребує пошуку нових варіантів вирішення поставленої проблеми.

Мета статті полягає в дослідженні впливу переоцінки основних засобів на ефективність реалізації інвестиційних стратегій підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з основних передумов формування інвестиційної стратегії суб'єкта господарювання є його загальна стратегія економічного розвитку. Стосовно неї інвестиційна стратегія має підлеглий характер, вона повинна узгоджуватися з нею за цілями та етапами здійснення. Отже, інвестиційна стратегія повинна розглядатися як складова єдиної стратегії діяльності підприємства. При цьому вона виступає як найважливіший фактор забезпечення ефективного розвитку підприємства в майбутньому.

Основні засоби характеризуються певними термінами експлуатації, які визначаються умовами експлуатації, ступенем використання, рівнем та якістю обслуговування. Сьогодні Податковим кодексом України [10] визначено граничні мінімальні строки нарахування амортизації, які, на нашу думку, лише частково відповідають фізичному старінню основних засобів.

Нині більшість підприємств України має застарілу виробничу базу, що використовувалася ще за часів СРСР, що ілюструє табл. 1.

Як видно з табл. 1, первісна вартість основних засобів у 2016 році порівняно з 2014 роком зменшилась на 5 574 709 млн. грн., або на 59,5%. У 2016 році спостерігається збільшення первісної вартості порівняно з 2015 роком на 536 051 млн. грн., або на 107,0%. Така динаміка свідчить про нерівномірне оновлення основних засобів підприємствами України. Водночас вартість зносу основних засобів у 2016 році порівняно з 2014 роком зросла на 1 153 986 млн. грн., або на 150,7%, а у 2016 році порівняно з 2015 роком зросла на 381 069 млн. грн., або на 112,5%.

Крім цього, суттєва зміна первісної вартості пояснюється тим, що під час формування статистичних показників органи статистики врахували зміни, що відбулись у зв'язку з прийняттям Постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» у частині передачі/надходження та оцінки основних засобів» від 25 червня 2014 року № 200 [9]. Отже, темпи зростання вартості зносу випереджають темпи зростання первісної вартості основних засобів.

Загальний термін служби основних засобів регламентується граничним часом експлуатації того чи іншого об'єкта основних засобів з урахуванням його фізичних термінів експлуатації. На жаль, часто під час встановлення термінів експлуатації не враховуються специфічні умови використання окремих об'єктів основних засобів. Так, для більшості підприємств промисловості характерною є експлуатація виробничого обладнання в агресивному середовищі. Це значною мірою відноситься до підприємств цукрової, м'ясної, молочної промисловості,

Динаміка вартості основних засобів в Україні у 2014–2016 роках

Роки Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відхилення даних 2016 року від даних			
				2014 року		2015 року	
				млн. грн.	%	млн. грн.	%
Первісна (переоцінена) вартість, млн. грн.	13 752 117	7 641 357	8 177 408	-5 574 709	59,5	536 051	107,0
Залишкова вартість, млн. грн.	2 274 922	3 047 839	3 428 908	1 153 986	150,7	381 069	112,5
Вартість зносу, млн. грн.	11 477 195	4 593 518	4 748 500	-6 728 695	41,4	154 982	103,4
Ступінь зносу, %	83,5	60,1	58,1	X	-25,4	X	-2,0

Джерело: складено авторами на основі джерела [9]

тому терміни експлуатації активної частини основних засобів тут мають бути меншими, ніж, наприклад, в кондитерському та безалкогольному виробництві.

Під час експлуатації основні засоби поступово втрачають свою цінність. При цьому вичерпання терміну служби обладнання до повного фізичного зношення означає або повну, або часткову компенсацію цінності. Коли термін служби обладнання відповідає терміну фізичного зношення, вважається, що його вартість компенсується нарахованою сумою амортизації. Аварійні виходи з ладу обладнання можуть призвести до втрати цінності, яка компенсована частково.

Для забезпечення умов інтенсифікації виробництва основні засоби, що вичерпали свій термін служби, повинні бути замінені більш ефективними, які мають кращі експлуатаційні параметри. Темпи науково-технічного прогресу в цьому разі повинні бути вищими, ніж темпи оновлення основних засобів, тобто основні засоби під час вибуття повинні не відтворювати ті, що вибули за зносом та непридатністю у попередньому вигляді, а замішувати їх новими конструкціями з урахуванням останніх досягнень НТП.

Досвід економічно розвинутих країн свідчить про те, що за більшістю видів обладнання термін оновлення у виробництві значно менший за фізичний термін експлуатації. Водночас в умовах України часто спостерігається переамортизація основних засобів, тобто вони експлуатуються поза межами нормативних термінів експлуатації.

Вибуття основних засобів в результаті морального старіння в економічних умовах України – здебільшого хрестоматійні приклади того, як це має відбуватись. Перевищення термінів експлуатації обладнання має свої об'єктивні та суб'єктивні причини. Але головним поясненням може стати відсутність жорсткої конкуренції на споживчому ринку українських товаровиробників. Продукція, що випускається на вітчизняних підприємствах харчової та переробної промисловості, за якістю виробничого апарату може бути зорієнтована на різні цінові сегменти, на споживачів, що мають різний рівень добробуту. Так, на застарілому обладнанні випускається продукція, що орієнтована на споживачів з низьким рівнем доходів. На споживачів із середнім та високим рівнем доходів працюють підприємства, які можуть собі дозволити активну інвестиційну політику, завдяки якій можна впроваджувати обладнання та технології, що відповідають сучасним вимогам якості, безпеки харчових продуктів, дизайну тощо.

На жаль, наявна економічна ситуація в країні призводить до того, що більшість підприємств не може дозволити собі своєчасну заміну основних засобів. Своєчасне вибуття основних засобів – це гарантія впровадження якісно нових технологічних процесів, використання енерго- та ресурсозаощаджувальних технологій, технологій, що сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках, надаючи товарам, що випускаються, конкурентні переваги високого порядку.

Наявний рівень прибутковості виробництва на більшості підприємств не дає змогу підприємствам будувати власні стратегії розвитку, що реалізуються за допомогою залучення зовнішніх джерел фінансування. Тому головний акцент під час фінансування інвестиційних проектів робиться на внутрішні джерела фінансування, одним із яких є амортизація.

О.Г. Радева відзначає, що «нестабільний фінансовий стан підприємства обмежує використання прибутку, тому амортизаційні відрахування залишаються головним джерелом інвестицій» [11, с. 1]. З огляду на те, що кінцевим результатом переоцінки є зміна первісної вартості основних засобів, отже, суми амортизаційних відрахувань, можна стверджувати, що переоцінка є важливим фактором впливу на ефективність реалізації інвестиційних стратегій суб'єктів господарювання.

Головними чинниками, які визначають якість реалізації амортизаційної політики, виступають реальний термін використання активів, що амортизуються, законодавчий дозвіл на використання певних методів амортизації, склад і структура основних засобів, що використовуються підприємством, рівень інфляції в країні, забезпечення цільового використання коштів амортизаційного фонду, інвестиційна активність підприємства тощо.

В основі здійснення інвестиційної політики за рахунок амортизаційних відрахувань лежить вартісна оцінка основних засобів. Форми вартісної оцінки основних засобів виражають певну сукупність фінансових відносин та використання різних методів регулювання. Формами вартісної оцінки основних засобів виступають первісна, відновлювальна (переоцінена), залишкова, ринкова, ліквідаційна. Первісна вартість не відображає змін, що відбуваються в цінах, податках, вартості робіт і послуг. Тому вона може бути перерахована на вартість відтворення на певну дату. Переоцінені певним визначеним чином основні засоби враховуються за відтворювальною вартістю. Відтворювальна вартість дає змогу визначити величину витрат, які необхідно здійснити для заміни основних засобів.

Методичні засади переоцінки основних засобів визначаються П(С)БО 7 «Основні засоби» [8] та Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку основних засобів [5]. Так, вищезазначеними нормативними документами передбачено, що підприємство «може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. В разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт» [5; 8].

Вартість основних засобів, за якою вони відображені в балансі, може не відповідати їх реальній вартості. Тоді виникає необхідність залишкову вартість привести до їх реальної вартості. Згідно з національними стандартами бухгалтерського обліку приведення залишкової вартості об'єкта до їх справедливої вартості називається переоцінкою основних засобів.

Вона може визначатися з використанням:

- індексу нових ринкових цін;
- аналогічних видів продукції, за якими визначена відтворювальна вартість;
- покрупнених коефіцієнтів зміни цін.

Якщо переоцінки основних засобів проводяться періодично, при цьому враховуються умови відтворення, відтворювальна вартість дає реальну картину вартості основних засобів і передбачає реальну оцінку на момент складання фінансової звітності.

Неякісний облік основних засобів або неправильно обчислена сума амортизаційних відрахувань призводить до суттєвого розриву в нарахованій амортизації в кожний конкретний момент часу та грошовими коштами, які необхідні для здійснення відтворювальних процесів.

Несвоєчасність врахування змін первісної вартості обладнання прямо пов'язана зі зменшенням загальної суми амортизаційних відрахувань на підприємствах. Економічна ситуація призвела до значного знецінення діючих основних засобів, тому нарахованої суми амортизації не вистачає для вирішення проблем їх оновлення навіть на засадах простого відтворення.

Вже давно на багатьох підприємствах назріла потреба встановлення справді реальної вартості основних засобів за допомогою переоцінки. З одного боку, критерієм переоцінки є бажання не допустити значного подорожчання продукції внаслідок зростання питомої ваги амортизації в структурі витрат на виробництво, а з іншого боку, переоцінка дасть змогу частково компенсувати їх знецінення внаслідок інфляційних процесів. Саме тому підприємствам надано право самостійно приймати рішення щодо доцільності проведення переоцінки з огляду на реальні умови функціонування.

Для вирішення питання переоцінки основних засобів пропонується методика переоцінки основних засобів, введених в експлуатацію в різний час. Оскільки трансформаційні процеси характеризуються нестабільністю економічної ситуації, що виявляється в згортанні виробництва, високих темпах інфляції, нестабільності ситуації на споживчих ринках, значних коливаннях цін, введені в різний час в експлуатацію основні засоби вимагають різних коефіцієнтів переоцінки своєї вартості.

Так, зіставлення індексів оптових цін та індексів переоцінки основних засобів дає змогу зробити висновки, що не завжди проведена переоцінка відображає реальний стан під час визначення первісної вартості основних засобів, отже, обмежує інвестиційні можливості підприємств за рахунок використання власних джерел інвестиційної діяльності. Хоча відомо, що власні джерела фінансування мають менший ступінь ризику

та зменшують ймовірність банкрутства навіть у випадках прорахунків під час формування стратегії розвитку підприємства. Вони не погіршують структуру пасивів підприємства та не зменшують його фінансову стійкість.

Погоджусь з думкою А.В. Янчева, який зазначає, що «важливим аспектом проблеми підвищення ефективності виробництва є раціональне використання коштів, які виділені на відтворення основних засобів. При цьому слід більш чітко розмежовувати такі поняття, як «капіталовкладення» та «інвестиції». Капіталовкладення є поодиноким випадком інвестицій і являє собою процес вкладення вільних коштів до відтворення саме основного капіталу з метою його оновлення та підвищення рентабельності. Джерелами фінансування капіталовкладень можуть бути як власні кошти, так і позики. Серед цих джерел найбільш реальними сьогодні є амортизаційні відрахування, реінвестований прибуток і лізингові операції» [12, с. 9].

За допомогою даних табл. 2 дослідимо статистичні дані стосовно інвестицій в основний капітал за джерелами фінансування в Україні.

Дані табл. 2 свідчать про те, що загальний обсяг капітальних інвестицій в основний капітал в Україні впродовж 2014–2017 років коливається. Так, у 2014 році він склав 219 419,9 млн. грн., а у 2017 році сума інвестицій зросла до 448 461,5 млн. грн., тобто більше ніж у 2 рази порівняно з 2014 роком. Щодо джерел фінансування, то спостерігається збільшення обсягу капітальних інвестицій в Україні за рахунок коштів державного бюджету (у 5,6 рази) та місцевого бюджету (у 7 разів). При цьому спостерігається негативна тенденція зниження капітальних інвестицій за рахунок власних коштів підприємств, питома вага яких зменшилась із 70,5% у 2014 році до 69,1% у 2017 році. Питома вага фінансування за рахунок кредитів банку, інших позик, коштів іноземних інвесторів впродовж останніх чотирьох років також зменшилась. Насамперед це пояснюється економічною ситуацією, що спостерігається в Україні, та частково недосконалим законодавством, що не сприяє залученню коштів іноземних інвесторів.

Подальше відставання українських підприємств в оновленні основних засобів може призвести до суттєвого скорочення експортного потенціалу галузі та витискання продукції національного виробника з внутрішнього ринку. Вирішити питання повернення амортизації ролі основного джерела відшкодування можна шляхом врахування під час переоцінки основних засобів моменту можливого знецінення основних засобів у результаті інфляційних процесів, які будуть відбуватись у наступний період (залежно від року введення основних засобів в експлуатацію).

аблиця 2

Інвестиції в основний капітал за джерелами фінансування в Україні

Джерела фінансування	2014 рік		2015 рік		2016 рік		2017 рік	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
Усього	219 419,9	100,0	273 116,4	100,0	359 216,1	100,0	448 461,5	100,0
Зокрема, за рахунок								
– коштів державного бюджету	2 738,7	1,2	6 919,5	2,5	9 264,1	2,6	15 295,2	3,4
– коштів місцевих бюджетів	5 918,2	2,7	14 260,0	5,2	26 817,1	7,5	41 565,5	9,3
– власних коштів підприємств та організацій	154 629,5	70,5	184 351,3	67,5	248 769,4	69,3	310 061,7	69,1
– кредитів банків та інших позик	21 739,3	9,9	20 740,1	7,6	27 106,0	7,5	29 588,9	6,6
– коштів іноземних інвесторів	5 639,8	2,6	8 185,4	3,0	9 831,4	2,7	6 206,4	1,4
– коштів населення на будівництво житла	22 064,2	10,1	31 985,4	11,7	29 932,6	8,3	32 802,5	7,3
– інших джерел фінансування	6 690,2	3,0	6 674,7	2,5	7 495,5	2,1	12 941,3	2,9

Джерело: складено авторами на основі джерела [9]

Розмір власних джерел фінансування в частин амортизаційних відрахувань залежить від вибраного методу нарахування амортизації. Сьогодні в Україні П(С)БО 7 «Основні засоби» [8] та Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку основних засобів [5] передбачена можливість застосування п'яти методів нарахування амортизації (табл. 3).

За даними табл. 3 можна зробити висновок, що найпростішим і цілком зрозумілим методом нарахування амортизації є прямолінійний метод, однак він не враховує моральний знос основних засобів, сезонність виробництва, зміну потужності. Метод зменшення залишкової вартості та прискореного зменшення залишкової вартості дає змогу забезпечити прискорене відшкодування витрат підприємства на придбання активної частини основних засобів. Водночас нарахування амортизації здійснюється нерівномірно, метод зменшення залишкової вартості передбачає складні математичні розрахунки під час визначення кореня зі ступеня кількості років корисного використання, крім цього, з боку фіскальних органів є обмеження щодо використання методу прискореного зменшення залишкової вартості по машинах, обладнанню та транспортних засобах.

Підтримуємо думку А.А. Гнатюка про те, що виробничий метод є найточнішим з економічної точки зору [1, с. 46]. Описуючи основні недоліки цього методу, вищевказаний автор відзначає, що «не завжди є можливість визначити виробничу потужність, а це унеможливує застосування цього методу. Не розроблено методичні рекомендації, відповідно до вимог Податкового кодексу, щодо мінімально допустимих строків використання об'єктів необоротних матеріальних активів» [1, с. 46]. Доречно зауважити, що Податковий кодекс України взагалі забороняє застосування виробничого методу, оскільки він призводить до зменшення бази оподаткування під час визначення податку на прибуток.

Таким чином, формування раціональної амортизаційної політики підприємства передбачає вибір серед альтернативних оптимальних методів нарахування амортизації. Підтримуємо думку М.М. Моголової, які відзначає, що «надалі реформування амортизаційної системи в Україні потребує не часткових змін норм та методів амортизації, а запровадження в господарську практику так званої агресивної амортизаційної політики,

основною метою якої є активізація інвестиційних процесів переважно через амортизаційні чинники і на цій основі модернізація аграрного виробництва» [6, с. 62].

Нарахування амортизації на основні засоби, що експлуатуються на підприємствах промисловості, здійснюється переважно за допомогою прямолінійного методу. Тому для розрахунку амортизаційних норм на переоцінені основні засоби пропонуємо застосування також прямолінійного методу нарахування амортизації, який передбачає перенесення вартості основних засобів на собівартість продукції рівними частинами протягом визначеного підприємством терміну експлуатації обладнання з урахуванням граничних термінів, передбачених Податковим кодексом України.

В разі здійснення переоцінки основних засобів нарахування амортизації буде відбуватись на залишкову вартість основних засобів протягом періоду, що залишився до кінця визначеного терміну експлуатації.

Таким чином, річна норма амортизації (A_p) буде дорівнювати:

$$A_p = 3B_p / t_b,$$

де $3B_p$ – переоцінена залишкова вартість, тис. грн.;

t_b – період, що залишився до кінця граничного терміну експлуатації основних засобів, що розраховується за формулою:

$$t_b = T_b - T_{вдпр},$$

де T_b – граничний термін використання обладнання;

$T_{вдпр}$ – термін, який обладнання вже відпрацювало.

Переоцінка основних засобів призведе до зростання витрат на виробництво та до зміни структури собівартості продукції, але для того, щоб не підвищувати ціни для кінцевого споживача, вирішити питання цінової політики можна за рахунок зменшення прибутку підприємства і, відповідно, податкової бази.

Доцільно зауважити, що сума дооцінки основних засобів з 2013 року у ф. 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) відображається у такій складовій власного капіталу, як капітал у дооцінках. Однак досі під час формування статистичних даних органи статистики не виділяють таку складову, відображаючи лише зареєстрований, резервний, додатковий, вилучений та неоплачений капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), що не дає можливості ґрунтовно проаналізувати суму додатково отриманих джерел фінансування саме за рахунок переоцінки.

Таблиця 3

Методика розрахунку амортизаційних відрахувань в Україні

Назва методу	Порядок визначення річної суми амортизації	Примітка
Прямолінійний	Відношення вартості, яка амортизується, до строку корисного використання об'єкта.	Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як відношення 100% до кількості років корисного використання об'єкта.
Зменшення залишкової вартості	Добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації.	Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість.
Прискореного зменшення залишкової вартості	Добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року та річної норми амортизації, яка обчислюється відповідно до строку корисного використання об'єкта й подвоюється.	Метод прискореного зменшення залишкової вартості застосовується лише за нарахування амортизації до об'єктів основних засобів, що входять до груп 4 (машини та обладнання) та 5 (транспортні засоби).
Кумулятивний	Добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта.	Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів, на суму числа років його корисного використання.
Виробничий	Місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації.	Виробнича ставка обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів.

Джерело: складено авторами на основі джерел [5; 8; 10]

Розраховуючи грошові потоки підприємства, можемо продемонструвати розширення інвестиційних можливостей підприємства за рахунок зростання амортизаційних нарахувань та зменшення податкової бази.

Загальновідома формула розрахунку чистого грошового потоку (ЧГП) має дві складові: А – нарахована сума амортизації, ЧП (реінв) – частина чистого прибутку, що реінвестується.

$$\text{ЧГП} = \text{А} + \text{ЧП (реінв)}.$$

Таким чином, навіть за використання прямолінійного методу нарахування амортизації за умов проведення переоцінки основних засобів чисті грошові потоки підприємства зростають, що дає можливість реалізації інвестицій за рахунок внутрішніх джерел фінансування.

Крім того, переоцінка основних засобів дасть змогу вирішувати питання залучення кредитних ресурсів та приватних інвесторів до вирішення проблем оновлення виробництва. Залучення кредитних ресурсів для фінансування інвестиційних процесів є заставним. Питання застави на українських підприємствах промисловості стоїть дуже гостро. Так, застава, як правило, має вдвічі перевищувати суму кредитного договору. За наявної вартості основних засобів вирішення питання застави значно ускладнюється. Дуже часто вартість усього підприємства лише вдвічі покриває вартість сучасної технологічної лінії. Тому під час оформлення кредиту ступінь ризику позичальника значно зростає.

В разі прорахунків у маркетинговій стратегії або порушення термінів погашення кредиту власниками підприємства стають позикодавці. Часто з цих же причин менеджмент підприємства вимушений відмовлятися під час вирішення питань оновлення техніко-технологічних процесів на сучасній основі від участі приватних інвесторів. Висока вартість сучасних технологічних ліній дає змогу під час реалізації інвестиційного проекту приватним інвестором суттєво змінювати структуру розподілу акціонерного капіталу. За цих умов впровадження нової технологічної лінії може викликати зміну власників контрольного або блокуючого пакета акцій. Така ситуація працює не на користь реципієнтів.

Високий ступінь зносу основних засобів – свідчення використання у виробничих процесах застарілої техніки та технології. Але й маленькі абсолютні величини цього показника можуть бути свідченням недосконалості системи оцінки основних засобів, що існує в Україні, оскільки залишкова вартість основних засобів враховує недоамортизовану частину вартості засобів праці, а придбання дорогих (відносно вартості діючих основних засобів) ліній призводить до викривлення реальної картини, що склалась на підприємстві. Під час введення сучасної потоково-механізованої лінії у виробництво коефіцієнт придатності основних засобів може в такій ситуації збільшитись на 10–20%.

Висновки. Провівши переоцінку основних засобів належним чином, можемо вирішити одразу декілька взаємопов'язаних задач щодо зменшення фінансового ризику під час реалізації інвестиційних стратегій, а саме покращити структуру пасивів підприємств за рахунок зростання вартості власного капіталу (шляхом поповнення капіталу в дооцінці); збільшити чистий грошовий потік підприємства для можливості вирішення питання реалізації інвестиційних проектів за рахунок власних коштів підприємств; дати змогу підприємствам з меншим ризиком залучати приватних інвесторів до участі в реалізації інвестиційних стратегій підприємств; полегшити підприємствам доступ на ринок позикового капіталу шляхом встановлення реальної вартості активів.

Література:

1. Гнатюк А.А. Проблеми вибору оптимального методу амортизації основних засобів. Інвестиції: практика та досвід. 2014. № 2. С. 44–47. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2014/11.pdf.
2. Городянська Л.В. Відтворення основних засобів на підприємствах України: теорія і практику обліку та аналізу: монографія. Київ: КНЕУ, 2008. 224 с.
3. Зубар Г.В. Переоцінка основних засобів: чи обов'язково потрібно робити і як саме. Бухгалтер & закон. 2018. № 216-27. URL: <http://bz.ligazakon.ua/ua/magazine/900432>.
4. Ловінська Л.Г. Оцінка в бухгалтерському обліку: монографія. Київ: КНЕУ, 2006. 253 с.
5. Методичні рекомендації щодо обліку основних засобів, затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 11 грудня 2006 року № 1176. URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/MF03270.html.
6. Могилова М.М. Оптимізація методів та норма амортизації основних засобів сільського господарства. Економічний аналіз. 2015. № 3. Т. 19. С. 55–62. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/1032-5513-1-PB.pdf>.
7. Озеран А.В., Озеран Н.М. Переоцінка основних засобів підприємств житлово-комунального господарства та її вплив на достовірність фінансової звітності. Вісник ЖДТУ. 2010. № 4(54). С. 144–152.
8. Основні засоби: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7: затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року № 92 (зі змінами та доп.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
10. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17a>.
11. Радева О.Г. Амортизаційна політика як важіль оновлення основних засобів підприємств машинобудування: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.04. Запоріжжя, 2017. 22 с. URL: http://phd.znu.edu.ua/page//aref/08_2017/Radeva_aref.pdf.
12. Янчев А.В. Облік та аналіз відтворення основних засобів: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.06.04. Луганськ, 2004. 20 с. URL: http://www.br.com.ua/referats/dysertacii_ta_autoreferaty/47425-10.html.

Кудласва Н.В., Попова В.Д. Переоценка стоимости основных средств как составляющая эффективности реализации инвестиционных стратегий предприятий

Аннотация. В статье рассмотрена проблематика существующей методики переоценки основных средств, проанализированы отдельные нормативные акты, регламентирующие порядок переоценки основных средств субъектами хозяйствования. Акцентировано внимание на влияние результатов переоценки на повышение эффективности реализации инвестиционных проектов. Предложены направления дальнейшего совершенствования методики переоценки основных средств с учетом инфляционных процессов.

Ключевые слова: основные средства, переоценка, эффективность, инвестиционная стратегия.

Kudlayeva N.V., Popova V.D. Real estate values of main assessments as a complex increasing efficiency implementation of investment strategies of enterprises

Summary. The article deals with the problems of the existing method of revaluation of fixed assets, analyzed separate regulations, which regulate the order of revaluation of fixed assets by economic entities. The emphasis is placed on the impact of revaluation outcomes on improving the efficiency of investment projects implementation. The directions of further improvement of the revaluation methodology with the account of inflation processes are offered.

Keywords: fixed assets, revaluation, efficiency, investment strategy.